

Klachtenanalyse maanden: okt.nov.dec. 2025, jan.febr.mrt. 2026

1. Hoeveel klachten waren er totaal deze maanden?

154 uit 20 verschillende dorpen/steden.

2. Uit welke plaatsen kwamen de meeste klachten? (top 3)

1. Leeuwarden (106)	2. Jelsum (10)	3. Stiens (6)
---------------------	----------------	---------------

3. Hoeveel is de onderverdeling qua geluid, stank, anders?

Geluid: 129	Stank: 51	Anders: *
-------------	-----------	-----------

Opvallende klachten:

- * Oude Bildtzijl 4/3-14.48u. langdurig rondvliegende vliegtuigjes boven Oude Bildtzijl en omgeving, werd als hinderlijk, stressvol en onwenselijk ervaren. (Reaper draaide rondjes)
- * Overvliegen tot 24.00u. i.p.v. de afgesproken 23.00u. Leeuwarden 11/3-00.034u. (Niets kunnen vinden in vlieggegevens en op Flighttracker)
- * Jelsum 19/3-14.30u. starts met heel veel lawaai. Zeer onverwachts, geen tijd om mens en dier in veiligheid te brengen. (Dit waren doorstarts door 2 F-35's vanuit westen)
- * Geluidswerende ramen lek, volgens glaszetter door trillingen F35. (Probleem is bekend bij Stuurgroep)
- * Verschillende klachten over avondvliegen.
- * Autoalarmen die afgaan in Stiens op 9/12 en 12/12. Op 9/12 geen vliegtuig op dat moment. Aan geluidspiek (kort en 110 dB(A) te zien is het vuurwerk o.i.d. geweest. Op 12/12 ca 85 dB(A) bij de starts in Stiens, meer dan anders wrs. vanwege de zuidelijke wind.
- * Op 19/12 13.10u. vertrokken er vier vliegtuigen, waarvan de laatste twee geen rondje om Marsum vlogen. Daardoor was er ernstige overlast. (Dit benadrukt het belang van standaardiseren)
- * Laag overvliegen door F35's . Deinum 26/11-19.26u. en St. Annaparochie 27/11-12.37u. Bij Deinum geen oorzaak op Flighttracker kunnen vinden. Volgens vlieggegevens geen vliegtuig in de lucht. Klacht vanuit St AnnaParochie veroorzaakt door 2 F-35's die op 600 m langs dorp vlogen. Deze vlogen ook over centrum Franeker!
- * Tussen 5-9 september kwamen er door een storing geen klachten binnen, vervolgens niet meer zichtbaar op de kalender, dus kon niet meer doorgegeven worden.
- * Veel zwaardere trilling dan normaal boven het dorp. (Dronrijp 6/11-13.11u.) F-35 vloog over dorp en maakte daar de draai naar het noorden. In de regel wordt na het dorp de draai ingezet.

4. Hoeveel geluid van F35 en hoeveel van andere toestellen?

F35: Op drie na alle F35	Andere toestellen: Hercules (3)
--------------------------	---------------------------------

5. Wat zorgde voor de meeste klachten?

Geluid.

6. Wat viel daarbij het meeste op?

1. Van de 154 klachten kwamen er 89 klachten (58 %) van één meldster uit Leeuwarden.
2. Klacht over Reaper Bij Oude Bildtzijl (rondjes draaien).
3. Onverwachts vliegpatroon (korte draai) voor Jelsum, zeer schadelijk voor mens en dier.
4. Meerdere klachten over het avondvliegen.

7. Zijn er verbeterpunten ? Hoe zou het voorkomen kunnen worden vanuit perspectief bewoners?

1. Tijdig melden (indien mogelijk) van afwijkende vliegbewegingen, zodat mens en dier op tijd in veiligheid gebracht kunnen worden om ongelukken te voorkomen.
2. Vergoeden van kosten van geluidswerende ramen.
3. Als er storingen optreden bij het kunnen indienen van klachten, graag tijdig melden.

8. Zijn er trends te signaleren? Positief/negatief.

1. Omwonenden lijken meer overlast te ervaren van het geluid tijdens het avondvliegen en er wordt overlast ervaren door afwijkende vliegpatronen en tijdstippen.
2. Dalend aantal klachten.

9. Hoe verhouden het aantal klachten van dit half jaar zich met dezelfde periode van vorig jaar? Zijn de verschillen te verklaren?

Van oktober 2024 t/m maart 2025 waren er 478 klachten. Nu 154

Verklaring:

- In de vorige periode vonden zowel de WIC, avondvliegen en 1 dag van oefening Rammsteinflag plaats.

10. Zijn er adviezen/vragen die we de basiscommandant kunnen meegeven om klachten te voorkomen?

1. Op 19/3- 14.30u. bij Jelsum doorstarts van 2 F-35's gaven overlast bij mens en dier. Kan daar op gestuurd worden? Kan paardenhouderij in voorkomende situatie vooraf getipt worden? Bv via SMS?
2. Draai naar het noorden inzetten na Dronryp.

3. Vliegen op 600 m hoogte boven centrum Franeker en St Jac. En St Anna Parochie mag formeel, maar kan dat ook vermeden worden? (op grotere hoogte vliegen?). (27/11 ca 12.37 uur).

4. Advies aan de basiscommandant om een update geluidsisolatie te stimuleren, zodat stass 3^e kwartaal positief besluit neemt.

5. Wat is het antwoord van defensie op de klachten van omwonenden? De werkgroep klachten kan die (nog steeds) niet inzien. Vraag aan Leefomgeving?